

СТАНОВИЦЕ

по дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор” по професионално направление

3.7.Администрация и управление

*на **Весела Кирилова Кръстева**, докторант на самостоятелна подготовка към катедра*

„Стопанско управление” при

Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски ”

От: проф. Румен Георгиев, доктор на икономическите науки,

член на научно жури съгласно Заповед № РД38-693/13.12.2018 г.

на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски ”

ТЕМА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД:

„Привличане и задържане на лекари в България и Германия (възможен ли е трансфер на работещи механизми?)”

I. Обща оценка на представения дисертационен труд и докторанта

За участието си в процедурата по публична защита докторанта Весела Кирилова Кръстева е представила следните разработки: 1. **Дисертационен труд в обем 206 стр.**, компютърно набран текст, заедно с приложенията; 2. **Автореферат в обем 59 стр.**, компютърно набран текст; 3. **Седем научни статии и доклади** (на научни конференции). В четири от представените научни публикации фактически е **отразена методологията на изследването и част от дисертационния труд** в различни степени на завършеност и с акцент върху проблемни моменти и научни търсения.

Кандидатът Весела Кирилова Кръстева е придобила бакалавърска степен по „Международни икономически отношения“ в УНСС през 2004 г., а през 2006 г. придобила магистърска степен по специалност „Счетоводство и контрол“ в същия университет. През 2011-2012 г. придобива следдипломна квалификация по „Управление на човешките ресурси“ в Института за следдипломна квалификация на УНСС.

В периода след 2004 г. Весела Кръстева работи като счетоводител и като водещ търговска кореспонденция с чуждестранни контрагенти в Българо-Немско дружество. От 01.01.2018 е специалист по управление на човешките ресурси в медицинския център „Гинайка“

Дисертационният труд, представен от докторанта, е посветен на **актуална за българския мениджмънт и практиката тема в областта на здравеопазването**. По отношение на **структурата и съдържанието** на дисертационния труд на кандидата следва да се отбележи, че същият е структуриран в увод, две глави, изводи, препоръки, заключение, библиография и приложение – въпросник за набиране на първична емпирична информация. Изходните и емпиричните данни са оформени в удобни за преглед и анализ фигури и таблици. Структурата на дисертационния труд е целенасочена и спомага да се обоснове методологията на изследването и направените констатации и изводи.

Използваните информационни източници са над 150 на брой, от които 89 на български език, а останалите – на немски и английски езици. Като извадка, те съответстват на темата и проблемите, поставени в дисертацията.

Дисертационният труд е обсъждан няколкократно на заседания на катедра „Стопанско управление” при Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски”. Дисертантът акуратно е отразявал направените му бележки и е правил необходимите допълнителни разработки. В работата е ползван в качеството на научен ръководител проф. д. с. н. Цветан Давидков.

II. Оценка на научните и практически резултати и приноси на кандидата:

Представените публикации са свързани пряко и косвено с темата. Пряко свързаните с темата разработки са публикувани в издание с научно рецензиране или в редактирани колективни томовете, което съответства на актуалните изисквания по Правилника по прилагане на Закона за развитие на академичния състав (последни изменения и допълнения ДВ56 от 06.07.2018 г.)

По представения от докторанта Весела Кръстева дисертационен труд на тема „Привличане и задържане на лекари в България и Германия (възможен ли е трансфер на работещи механизми?)” **мога да направя следните по-важни констатации:**

1. В увода се анализира актуалността и степента на разработеност на проблема, формулирани са целта и задачите на дисертационния труд, а така също 5 хипотези, които с изследването си кандидатът трябва да потвърди (пълно или частични) или да отхвърли. Направен е анализ на икономическите, социологическите и статистическите методи, които ще се използват в разработката, определят се параметрите и етапите на анкетното проучване. Теоретичният модел на разработката, в качеството си на подход, е възможно

да бъде използван и при изследване на пазари, параметри, практики и политики и в други сектори на нематериалното производство.

2. В първа глава е представена проблемната ситуация на пазара на труда на лекари в България и Германия. Разкрити са тенденциите на недостиг на медицински кадри в Европа и в частност в България и Германия. Тъй като Германия е желана страна за практикуване на професията от преобладаваща част от българските лекари се проследяват тенденции и фактори на пазара на труда в тези две страни. Разглеждат се ролята, влиянието и предприети действия от страна на основните му участници: държавата, съсловни организации, болниците като работодател, самите лекари и обществото.

На макро - ниво се анализира ситуацията в болниците и обществените рамкови условия за недостига на лекари. Те влияят върху решенията на мениджмънта на мезо - равнище. Проучва се в каква степен обществените условия и свързаните с тях решения на управлението на болниците влияят върху ситуацията на лекарите в болниците на микро - ниво. Действията на лекарите на микро-равнище от своя страна въздействат върху решенията на управляващите.

Представят се конкретни примери за прилагани практики с цел привличане и задържане на лекари в Германия и в България, като се изследва възможността за трансфер на работещи мерки. Анализира се удовлетвореността на лекарите в болниците, разкриват се причини за професионалната им неудовлетвореност и миграционни нагласи.

3. Втората глава съдържа резултатите от собствено емпирично изследване. Представена е характеристика на извадката от лекари по възраст; пол; възраст и пол; заемана позиция; възраст и заемана позиция; пол и заемана позиция. Показана е статистически значима зависимост между държавата на практикуване, пола, възрастта и изследваните параметри. От получените резултати се определят склонността за напускане и емиграция, удовлетвореността, предпочитани от лекарите мерки за привличане и задържане. Респондентите оценяват прекия си ръководител и условията на работа в болниците в България и Германия.
4. Направени са изводи - общи и диференцирани по пол, възраст и държава на практикуване. Изведени са препоръки към държавата, Българския лекарски съюз, болничния мениджмънт, самите лекари и към обществото като цяло.
5. Потвърждавам приносните моменти, формулирани от дисертанта в автореферата.

III. Препоръки и въпроси към дисертанта:

По отношение на дисертационния труд могат да се отправя и някои бележки, препоръки и въпроси, които не намаляват качеството му като научна разработка:

1. Считам, че обекта и предмета на дисертационния труд са формулирани, преди всичко, като обект и предмет на емпиричното проучване и не отразяват в синтезиран вид обширния анализ на пазара на труда в първата глава. Това води и до липсата на концентриран отговор относно ролята на „трансфера“ на работещи чужди механизми в изграждането на български модел на здравеопазването, отговарящ на ситуацията и целите на икономиката и обществото ни на настоящия етап.

2. Въпрос към дисертанта: Какво е вашето виждане, в резултат на анализите, проучването и опита Ви, за морално-етичните норми в българските и германските здравни заведения: морално-етични правила на поведение, фиксирани в писмена форма; наличието на системи и процеси за предотвратяване на проблеми от такъв характер; ефективни практики; тренинги и т.н. Според Вас оказват ли те влияние върху миграционните потоци?

IV. Лични впечатления:

Не познавам кандидата Весела Кръстева в процесите на непосредствена научна и практическа дейност. Впечатлението ми за нея от резултатите от разработката могат накратко да се формулират както следва: организирана, трудолюбива и последователна в работата. Има добра икономическа култура, социологически знания и трайни изследователски интереси.

V. Заключение:

Въз основа на така представените обстоятелства по горните точки, **заявявам своята положителна оценка** за представения за публична защита пред научно жури дисертационен труд на тема „Привличане и задържане на лекари в България и Германия (възможен ли е трансфер на работещи механизми” с автор Весела Кирилова Кръстева. Същата отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на е ЗРАСРБ и на вътрешните правила на СУ „Св. Климент Охридски”, поради което предлагам на членовете на научното жури да **гласуват положително за присъждането на Весела Кирилова Кръстева образователната и научна степен „доктор”**. Такова ще бъде и моето гласуване.

20.01.2019г.

Член на журито:

София

проф. Румен Георгиев,

доктор на икономическите науки

